

ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU

NGHIÊN CỨU TÌM GIẢI PHÁP GIA TĂNG HIỆU QUẢ KINH TẾ VÀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG CHO NÔNG HỘ CHĂN NUÔI LỢN TRẮNG QUY MÔ NHỎ TRÊN ĐỊA BÀN LÀO CAI

Tên dự án	Nâng cấp chuỗi giá trị lợn với sự tham gia của người sản xuất quy mô nhỏ tại Việt Nam
Nhà tài trợ	Bộ Thương mại và Hợp tác quốc tế Hà Lan
Thời gian	3 năm (2015 – 2017)

1. BỐI CẢNH

Oxfam tham gia vào chương trình “**Hợp tác tạo giá trị gia tăng cho ngành chăn nuôi lợn theo tiêu chuẩn quốc tế**” giữa Bộ Nông nghiệp Phát triển Nông thôn và Bộ Kinh tế thương mại Hà Lan được triển khai từ năm 2015 nhằm mục tiêu nâng cấp chuỗi giá trị lợn thịt tại Việt Nam, cả về số lượng, chất lượng và các quy chuẩn về an toàn vệ sinh thực phẩm. Mục tiêu của Oxfam khi tham gia vào chương trình hợp tác nói trên là nhằm đảm bảo sự tham gia và hưởng lợi của các hộ chăn nuôi quy mô nhỏ, cũng như các mục tiêu về bình đẳng giới. Phần lớn người chăn nuôi quy mô nhỏ là các hộ nghèo, do vậy, nếu việc nâng cấp chuỗi không có sự tham gia và hưởng lợi của các hộ chăn nuôi quy mô nhỏ, có thể gây ra tác động tiêu cực đến sinh kế và phát triển kinh tế địa phương về lâu dài (ví dụ các vấn đề về việc làm, kết nối thị trường và phân phối lợi ích/ lợi nhuận).

Oxfam tham gia chương trình hợp tác như một thành viên của Hội đồng tư vấn, thông qua việc thực hiện các hợp phần cụ thể, gồm có:

- (1) Tham gia trong Hội đồng tư vấn cho chương trình hợp tác, cung cấp thông tin đầu vào và các đề xuất chính sách về tăng cường tác động xã hội, và giảm thiểu các tác động tiêu cực lên người sản xuất quy mô nhỏ, đặc biệt là phụ nữ;
- (2) Thực hiện nghiên cứu cấp quốc gia về hiện trạng chuỗi giá trị lợn tại Việt Nam, cơ hội và thách thức cho sự tham gia và hưởng lợi của người chăn nuôi quy mô nhỏ từ chuỗi, và các gợi ý về chính sách có liên quan với mục tiêu xây dựng chuỗi giá trị lợn trắng có sự tham gia của người nghèo và có lồng ghép yếu tố giới;
- (3) Xây dựng mô hình thí điểm chuỗi giá trị lợn dành cho người nghèo có lồng ghép các yếu tố giới tại Lào Cai, trong đó người chăn nuôi quy mô nhỏ được trao quyền, được tham gia và hưởng lợi từ chuỗi.

Trên cơ sở mục tiêu và các hợp phần công việc cụ thể nêu trên, trong năm 2015 - Oxfam đã ký hợp đồng với Công ty tư vấn và đánh giá Đông Dương (Indochina Research and Consulting – IRC) để thực hiện nghiên cứu tổng thể về chuỗi giá trị ngành hàng lợn trắng. Mục tiêu của nghiên cứu là nhằm rà soát và phân tích hiện trạng chuỗi giá trị lợn và thị trường thịt lợn tại Việt Nam và đưa ra các giải pháp về chính sách và thị trường cho việc nâng cấp chuỗi giá trị lợn có sự tham gia của người nghèo và có nhạy cảm giới thông qua hệ thống tài liệu có sẵn.

Báo cáo nghiên cứu bàn do IRC thực hiện đã có cung cấp bức tranh tổng quát về: (1) Hiện trạng của ngành chăn nuôi lợn (vị trí của ngành chăn nuôi, hiện trạng sản xuất, thị trường, các chính sách đang có hiệu lực của Việt Nam điều chỉnh hoạt động của ngành); (2) Chuỗi giá trị chăn nuôi lợn; (3) Các thách thức, cơ hội, điểm mạnh, điểm yếu của nông hộ chăn nuôi quy mô nhỏ trong bối cảnh Chính phủ Việt Nam đang chú trọng phát triển chăn nuôi trang trại để gia tăng giá trị của ngành. Báo cáo cũng đưa ra các khuyến nghị liên quan đến thúc đẩy/nâng cấp chuỗi giá trị thịt lợn có sự tham gia của người chăn nuôi quy mô nhỏ và vừa, có nhạy cảm giới. Những thông tin cơ bản từ nghiên cứu bàn đã được Oxfam và các bên đối tác sử dụng trong quá trình xây dựng các hoạt động can thiệp bước đầu trong hợp phần “**Thí điểm nâng cấp chuỗi giá trị lợn trắng có sự tham gia của người sản xuất quy mô nhỏ và nhạy cảm giới tại Lào Cai, Việt Nam**”.

Tuy nhiên, báo cáo cũng chỉ ra một số thông tin thiếu, thông tin không đầy đủ hoặc trái ngược nhau trong hệ thống tài liệu hiện có. Đặc biệt là các nhóm thông tin sau:

- Thiếu thông tin hoặc thông tin phân tích không sâu về sự tham gia của người chăn nuôi quy mô nhỏ, người nghèo, dân tộc thiểu số và phụ nữ trong chuỗi chăn nuôi lợn trắng ở các vùng sinh thái trong cả nước – đặc biệt trong sự liên quan đến nguồn nhân lực, tiếp cận các nguồn lực ở các khâu trong chuỗi.
- Thiếu thông tin hoặc thông tin không đầy đủ về năng suất sinh sản và sinh trưởng của các loại lợn và các loại giống ở các hệ thống chăn nuôi khác nhau, cũng như các rủi ro trong quản lý giống, đặc biệt ở cấp nông hộ.

Nhằm có cơ sở khoa học nhưng đồng thời cũng phản ánh đúng thực tiễn đang diễn ra trong chuỗi giá trị ngành hàng thịt lợn để xây dựng các mô hình thí điểm về sản xuất và kinh doanh thịt lợn đảm bảo sự tham gia công bằng của người sản xuất quy mô nhỏ và nhạy cảm giới; và đóng góp cho quá trình xây dựng và hoàn thiện khung chính sách và các thực hành về phát triển chuỗi lợn – Dự án có kế hoạch tiến hành giai đoạn II của nghiên cứu tổng quan về chuỗi giá trị với chủ đề “ **Nghiên cứu giải pháp gia tăng hiệu quả kinh tế và phát triển bền vững cho nông hộ chăn nuôi lợn trắng quy mô nhỏ trên địa bàn tỉnh Lào Cai**”

2. MỤC TIÊU VÀ NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Mục tiêu

- Thu thập các thông tin thực tế liên quan đến các giai đoạn, các tác nhân, các dịch vụ hỗ trợ chuỗi, và môi trường chính sách của chuỗi giá trị lợn trắng thông qua trường hợp tỉnh Lào Cai. Qua đó hỗ trợ Oxfam có căn cứ để đóng góp cho những cuộc thảo luận về chính sách, xây dựng các mô hình phát triển chuỗi có nhạy cảm giới và sự tham gia của người nông dân sản xuất quy mô nhỏ, người dân tộc thiểu số, và phụ nữ.
- Đề xuất các chiến lược và kế hoạch cụ thể để nâng cấp chuỗi giá trị ngành hàng thịt lợn tại Lào Cai nhằm đảm bảo sự tham gia và hưởng lợi của các hộ chăn nuôi lợn quy mô nhỏ, đặc biệt là các hộ dân tộc thiểu số và phụ nữ.
- Đề xuất phương án phát triển một số mô hình hợp tác/ liên kết sản xuất và tiêu thụ sản phẩm trên cơ sở các tổ nhóm sản xuất và các tác nhân đang tham gia trong chuỗi giá trị lợn trắng tại Lào Cai.

2.2. Nội dung nghiên cứu

Nghiên cứu giải pháp gia tăng hiệu quả kinh tế và phát triển bền vững cho nông hộ chăn nuôi lợn trắng quy mô nhỏ thông qua trường hợp tỉnh Lào Cai. Nghiên cứu thông qua các tác nhân và các yếu tố:

- Đầu vào (nguồn cung cấp thức ăn, nguồn cung cấp con giống và dịch vụ thú y, khuyến nông: hiện trạng, thách thức, điểm yếu, các cơ hội liên kết);
- Đầu ra (thị trường tiêu thụ sản phẩm tiềm năng, sản phẩm thị trường yêu thích, cơ hội kết nối thị trường cho người dân địa phương);
- Các hộ chăn nuôi (năng lực và vị thế của người dân khi tham gia chuỗi giá trị, khả năng đầu tư, cơ hội thay đổi hoạt động kinh tế hộ để cải thiện sinh kế, v.v)
- Giới và các vấn đề tiếp cận nguồn lực / chia sẻ công bằng các lợi ích trong chuỗi giá trị
- Các chính sách, thể chế v.v có liên quan tới phát triển của chuỗi giá trị chăn nuôi lợn nông hộ (đặc biệt là các chính sách của địa phương).

3. KẾT QUẢ ĐẦU RA DỰ KIẾN

01 báo cáo nghiên cứu bằng tiếng Việt và tiếng Anh, đảm bảo các nội dung nghiên cứu trong phần 2.2. trên đây, bao gồm Báo cáo tổng thể, Báo cáo tóm tắt và các Phụ lục có liên quan;

4. KHUNG THỜI GIAN ĐỀ XUẤT

Nhiệm vụ của tư vấn	Thời gian dự kiến
<ul style="list-style-type: none"> • Thống nhất phương pháp nghiên cứu, cách thức thực hiện nghiên cứu, quy mô nghiên cứu... với Oxfam và đối tác <p><u>Yêu cầu:</u> thiết kế bảng câu hỏi phù hợp, hướng dẫn đối tác thu thập các số liệu thứ cấp từ địa phương, tổng hợp và bổ sung các dữ liệu cần thiết trong quá trình thực địa.</p> <p>Oxfam/ Sở NN và PTNT tỉnh Lào Cai sẽ đóng vai trò kết nối, điều phối và giám sát hoạt động nghiên cứu</p>	Tuần 1 và 2 tháng 5/2016

<ul style="list-style-type: none"> • Tiến hành nghiên cứu thực địa • Bao gồm các cuộc họp với các tác nhân trong chuỗi giá trị, họp báo cáo sơ bộ về kết quả nghiên cứu thực địa tại địa phương 	Tuần 3 và 4 tháng 5/2016
<ul style="list-style-type: none"> - Hội thảo công bố kết quả nghiên cứu sau khi tư vấn/ nhóm tư vấn hoàn tất nghiên cứu dựa trên các phản hồi và góp ý từ các bên liên quan <p>Yêu cầu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Báo cáo đầy đủ các yêu cầu được nêu trong phần 2.2 - Các tài liệu kèm theo (bảng hỏi, ý kiến tham vấn) phải được tổng hợp, ghi chép và phản ánh trong báo cáo. 	Tháng 6 năm 2016

5. YÊU CẦU VỀ THÀNH PHẦN NHÓM TƯ VẤN

Thành phần nhóm nghiên cứu cần có sự đa dạng về chuyên môn, giới tính; bao gồm:

- Chuyên gia về Xã hội học/ Giới
- Chuyên gia về Kinh tế/ Chuỗi giá trị
- Chuyên gia về lĩnh vực chăn nuôi
- Chuyên gia về chính sách nông nghiệp và nông thôn

Yêu cầu về kiến thức và kinh nghiệm:

Đối với trưởng nhóm:

- Có kiến thức và kinh nghiệm thực tế (ít nhất 10 năm kinh nghiệm) về nghiên cứu và phát triển chuỗi giá trị sản phẩm nông nghiệp nhằm trợ giúp người nghèo và thúc đẩy bình đẳng giới. Đã từng tham gia ít nhất 5 nghiên cứu ở quy mô tương đương;

Đối với các thành viên trong nhóm:

- Có kiến thức và kinh nghiệm thực tế về nông nghiệp - nông thôn, về tăng cường tiếp cận các dịch vụ hỗ trợ phát triển nông nghiệp (tín dụng, khuyến nông, v.v...) nhằm thiết lập các liên hệ thị trường, phát triển chuỗi giá trị sản phẩm nông nghiệp.
- Có hiểu biết và các kỹ năng trong phân tích chính sách. các chương trình hỗ trợ xóa đói giảm nghèo ở vùng nông thôn, vùng núi, và phát triển sản phẩm nông nghiệp ở Việt Nam nói chung;
- Có kiến thức và kinh nghiệm thực tế về nâng cấp sản phẩm, tiếp cận thị trường theo chuỗi giá trị cụ thể, đặc biệt với các sản phẩm từ thịt lợn là một lợi thế so sánh
- Có hiểu biết về các vấn đề bất bình đẳng giới trong lĩnh vực sản xuất nông nghiệp;
- Có các kỹ năng viết và phân tích bằng tiếng Anh tốt.
- Các kỹ năng và khả năng tổ chức tốt

6. THÔNG TIN LIÊN HỆ

Đề xuất cần được gửi trước ngày 27/4/2016, gồm có:

- Đề xuất kỹ thuật nêu rõ phương pháp nghiên cứu, khung thời gian đề xuất, thành phần đoàn nghiên cứu cùng dự kiến kinh phí dành cho tư vấn;
- CV của tư vấn/ thành viên nhóm tư vấn;

Bà Đỗ Thúy Hà – Quản lý dự án

Địa chỉ: Số 22 Lê Đại Hành, Quận Hai Bà Trưng, Hà Nội

Điện thoại: 04 3945 4448, số máy lẻ: 704

Email: ha.dothuy@oxfamnovib.nl